

Proslava šestdesetletnice Muzejskega društva v Ptuj in VIII. zborovanje slovenskih zgodovinarjev

V dneh od 18. do 20. septembra 1953 je mesto Ptuj spet razgibal pomemben dogodek. Muzejsko društvo v Ptuj je praznovalo šestdesetletnico svoje ustanovitve in s tem tudi šestdeset let neutrudnega, bogatega dela, posvečenega raziskavanju pisane zgodovine tega mesta od najstarejših dni do danes. Temu praznovanju se je pridružilo tudi Zgodovinsko društvo za Slovenijo v Ljubljani, ki je sklenilo, da bodo slovenski zgodovinarji imeli svoje VIII. zborovanje ravno v tem mestu in tako še z večjim poudarkom počastili ta pomembni jubilej. Ni bila to kaka hrupna zunanja slovesnost, ampak proslava z izrazito dejavnim, znanstvenim poudarkom, kar se lepo ujema z delom in pomenom jubilara samega.

Proslava in zborovanje je bilo v viteški dvorani ptujskega gradu, ki je že s svojim okoljem in starodavno opremo opozarjala zborovalce in častne goste na vsebino dela v teh prazničnih dneh. Slavnostna seja Muzejskega društva v Ptuj in uvodno predavanje VIII. zborovanja slovenskih zgodovinarjev v petek dopoldne sta bila v celoti posvečena omenjenemu jubileju in zgodovini mesta Ptuj. Pred polno dvorano častnih gostov, najvišjih predstavnikov slovenske zgodovinske znanosti in zastopnikov krajevnih oblasti, slovenskih zgodovinarjev in domačega izobraženstva je spregovoril uvodno pozdravno besedo predsednik Muzejskega društva okrajni prosvetni inšpektor Šepce Karel. Pozdravil je v imenu društva ljudskega poslanca in ministra dr. Jožeta Potrča, ki kot ptujski rojak in ugledna znanstvena in politična osebnost ne zamudi nobene prilike, da ne bi s svojo navzočnostjo počastil dogodkov, tako pomembnih za njegov rodni okraj. Nadalje zastopnika SAZU akademika in univ. prof. dr. Milka Kosa, rektorja ljubljanske univerze dr. Franca Zwi-

tra, predstavnika sodobne slovenske zgodovinske znanosti, predsednika okraja tov. Janeza Petroviča, mestnega župana tov. Vojgrinca Janka in namestnika sekretarja ZK v Ptuj tov. Bračiča Mirka, dalje vrsto uglednih zgodovinarjev in muzejskih kulturnih delavcev, posebno tistih, katerih delo je najtesneje povezano z delovanjem ptujskega Muzejskega društva, med njimi zlasti predstavnika JAZU dr.

Brzovjaka, ki so jo poslali slovenski zgodovinarji na VIII. kongresu v Ptuj od 18. do 20. septembra 1953 maršalu Titu:

Predsednik republike
JOSIP BROZ-TITO
Beograd

Slovenski zgodovinarji, zbrani na svojem osmem zborovanju

vseh lepih misli in želja, izraženih ob tej priliki. Ob koncu slavnostne seje je še Muzejsko društvo s častnimi diplomami izrazilo svojo zahvalo tistim, ki so si pridobili za njegovo delo posebne zasluge. Častne diplome so prejeli: dr. Jože Potrč, akademik dr. Milko Kos, prof. Viktor Korošec, prof. Franc Bašter general Kveder. S tem je bila slavnostna seja v proslavo šestdesetletnice Muzejskega dru-

štva v Ptuj, Vas iskreno pozdravljamo v času borbe za Trst in naše zapadne meje proti oživilnemu italijanskemu imperijalizmu in Vam obljubljamo, da bomo tudi odslej neutrudno sodelovali v tej odločilni borbi, ki pomeni za nas odkrivanje resnice in pobijanje laži in po-tvorb.

Slovenski zgodovinarji

Abramiča in univ. prof. Josipa Klemenca, dalje predstavnika bratskega varaždinskega muzeja prof. Filipiča in končno znane domače, že dolgo vrsto let prizadevne sodelavce jubilara. Prebral je tudi pozdravne brzovjavke znanstvenih ustanov in znanstvenih delavcev-zgodovinarjev, ki se slavnostne seje in zborovanja niso utegnili udeležiti.

Zatem je o delu Muzejskega društva v Ptuj do danes spregovoril prof. Franc Alič. V vsebino njegovega lepega in bogatega govora so se bralci Ptujkega tednika lahko seznanili že v prejšnji številki. Za njim so s svoje strani pozdravili jubilara že omenjeni znanstveniki-zgodovinarji in predstavniki republike ter okrajne ljudske oblasti. Poudarili so že do sedaj opravljeno delo, želeli družbu še novih uspehov v bodoče in mu obenem obljubili svojo moralno in tudi materialno pomoč. Ni mogoče omeniti v tem kratkem pregledu

štva v Ptuj zaključena in po krajšem odmoru je sledil začetek VIII. zborovanja slovenskih zgodovinarjev.

V imenu slovenskih zgodovinarjev je zborovanje pozdravil predsednik slovenskih zgodovinarjev univ. prof. in rektor dr. Franc Zwitter. Uvodno predavanje o Ptuj v starem veku in o nadaljnjem zgodovinskem razvoju mesta Ptuj je imel prof. ptujske gimnazije Maučec Jože. Popeljal je poslušalce v davne čase, o katerih nam danes govore v ptujskih muzejskih zbirkah ohranjeni spomeniki in dokumenti. Z govornic zgodovinarja je razkrival tako zanimivo in bogato zgodovino našega mesta prav do današnjih dni. Popoldne so udeleženci zborovanja najprej opravili pietetne svečanosti na tukajšnjem pokopališču. Položili so spominski venec na grob enega najzaslužnejših sodelavcev Muzejskega društva v Ptuj, že pokojnega znanstvenega raziskovalca Viktorja Skrabarja. Takoj za tem pa prisostvovali odkritju spominskih plošč na hišah, kjer sta živila ptujska lokalna zgodovinarja Simon Povoden in Ferdinand Raspi.

Prosti čas pa je bil zborovalcem na razpolago za ogled lepot in zanimivosti ptujskega mesta. Njihovo zanimanje je z gradu pritegnila zlasti pisana pokrajina med Slovenskimi goricami, Ormožem, Halozami in Pohorjem, zajelo so jih s svojo mirnostjo in starinsko ubravnostjo mestne ulice in hiše ob njih, s posebno pozornostjo pa so se seveda kot zgodovinarji zbirali po bogatih muzejskih zbirkah v blivšem dominikanskem samostanu in na gradu. V pomoč so jim bili domači strokovnjaki.

Ne smemo pri tem naštavanju prezreti tudi razstave domačih slikarjev, predvsem tov. prof. Mežana Janeza in Oeltjena v dveh sobanah ptujskega gradu, dalje ravnotam sicer skromne, toda precej zgovorne razstave o razvoju in delu Muzejskega društva v Ptuj in končno razstave starih listin in zlasti knjig, povezanih po svoji vsebini in avtorjih z mestom Ptujem, razstava, ki jo je pridrila Studijska knjižnica v Ptuj. Vse te razstave so vsaka po svoje prispevale k pomembni slavnosti, natančneje poročilo o njih pa presega okvir tega članka. Posebno poročilo zasluzi kajpada tudi Ptujski zbornik, ki ga je izdalo Muzejsko društvo v proslavo svoje šestdesetletnice.

Zvečer so se udeleženci zborovanja zbrali na prijateljskem druženem sestanek v »Novem svetu«, kjer so se resne, znanstvene vezi še utrjevale ob prijateljsko toplem, sloveško prisrčnem razgovoru. Naslednji dan pa je bil spet posvečen znanstvenemu delu. Razpravljali so o mnogih vprašanih, ki danes še posebej zani-

(Nadaljevanje na drugi strani)

Delovnemu ljudstvu ob razpisu novemberskih volitev

Po volitvah novembra 1945, ko ste volili poslance za ustavodajno skupščino, ki je s sprejetjem ustave zasidrala rezultate zmage ljudske revolucije, in volitvah marca 1950, ko ste volili novo zvezno ljudsko skupščino v znamenju borbe za obrambo svobode in neodvisnosti države pred napadalnostjo Sovjetske zveze in njenih satelitov, ste sedaj poklicani, da s koncem novembra izvolite poslance za novo zvezno ljudsko skupščino, sestavljeno v duhu novega ustavnega zakona iz Zveznega sveta in Sveta proizvajalcev. Ilkrti boste volili tudi poslance za republiški svet in svet proizvajalcev Ljudske skupščine svoje ljudske republike, medtem ko bodo državljani Vojvodine volili pokrajinski svet in svet proizvajalcev svoje ljudske skupščine, državljani Kosova in Metohije pa oblastni svet in svet proizvajalcev svojega oblastnega ljudskega odbora.

Prva zvezna ljudska skupščina je po sprejetju ustave izvršila veliko zakonodajno delo in izdelala novi ustavni red ter sprejela prvi petletni plan izgradnje našega gospodarstva, druga skupščina pa je nadaljevala veliko delo izgradnje socializma v borbi proti birokrizmu in državnemu kapitalizmu ter predala gospodarska podjetja v upravo samih proizvajalcev, ustvarjajoč s tem nov socialni, družbeni red in nov gospodarski sistem, zasnovan na upravljanju gospodarstva po delovnih kolektivih ter na samoupravljanju delovnega ljudstva v občini, mestu in okraju.

Postavljeni so bili trdni temelji za izgraditev socialistične demokracije.

Preteklih 8 let, ko sta zasedali ti dve skupščini, so naporili naših narodov, da se izkopljejo iz stoletne zaostalosti in stopijo na pot svetlejšega in srečnejšega življenja, obrodili bogate sadove. Pokadilo se je iz dimnikov številnih novih velikih tovarnov, zgrajene so bile ali pa se dokončujejo mnoge nove električne centrale, nove železniške proge in ceste, velika naravna bogastva naše dežele se vse bolj izkoriščajo za razvijanje ljudske blaginje. V kratkem času si je naša industrija že odprla pot na tuj tržišča in naše zveze z drugimi državami se vedno bolj krepe. Čeprav smo morali posvetiti največjo pozornost zgraditvi težke industrije, se je razvila tudi industrija potrošnega blaga, a zaradi zagotovitve naše neodvisnosti in svobode je bila zgrajena tudi močna ljudska armada in močna vojna industrija. Na kulturnem in socialnem področju so bili doseženi pomembni uspehi. Novi gospodarski in družbeni sistem je sprostil stoletja zavirane ustvarjalne sile ljudstva, dosledno izvajanje velike ideje bratstva in enotnosti naših narodov pa je pripomoglo, da so tudi zaostala področja krepko krenila naprej v svojem gospodarskem in kulturnem razvoju.

V zadnjih petih letih so naši naporili nudili edinstven in močan odpor ekonomskemu, vojaškemu in političnemu pritisku, ki je prihajal z Vzhoda in v neenakopravni vsiljeni borbi

izvojevali veliko zmago, ki po svojem pomenu ne zaostaja za zmago, izbojevano v osvobodilni vojni in ljudski revoluciji. S takim zadržanjem in uspehi pri izgraditvi našega gospodarstva, kakor tudi s svojo dosledno politiko miru in mednarodnega sodelovanja na temelju enakopravnosti narodov, si je pridobila naša država globoke simpatije pri demokratičnih silah vsega sveta.

V preteklih osmih letih so bile pod vodstvom Zveze komunistov in Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije skovane takšne ekonomske in politične sile, ki omogočajo nadaljnje uspešno korakanje naprej, nadaljnjo krepitve socialističnih demokratičnih sil in dvigovanje socialistične zavesti novega, svobodnega človeka, državljan socialistične skupnosti, junaka v vojni, prizidevnega v izgraditvi, borca za nove socialistične odnose med ljudmi, graditelja novih materialnih in kulturnih dobrin, pobornika miru v svetu.

Pred novimi volitvami naj vsak volivec, vsak državljani naše države, pogleda na prehojeno pot in nesebično oceni, ali je v preteklosti šla katera koli oblast svetlejša, jasnejša in čistejša na volitve kakor gre naša ljudska oblast, oblast socialistične Jugoslavije. Propusti in napake, ki so bile storjene, pomanjkljivosti pri delu, ki jih je bilo mnogo, blede pred ogromnim napredkom, ki je bil ostvarjen.

Iz volilnega proglaša SZDL

Različno stanje po volilnih enotah v okraju

Ptuj, 22. sept. (VJ). Na današnjem sestanku okrajnih političnih delavcev je bila večkrat podčrtana ugotovitev, da je stanje volilnih pripravljenosti v okraju dokaj različno. Občine in kraji se medsebojno razločujejo po tem, kako so ponekod priprave že v polnem teku, drugod so komaj začele in da so tudi kraji, kjer še ni nič storjeno.

Tako različno stanje je bilo že večkrat ob volitvah. Izkušnje minulih volitev namreč potrjujejo, da predvolilne priprave niso predstavljale nikake obremenitve političnega aktivna v krajih, kjer po volitvah niso zanemarjali političnega dela s članstvom politične organizacije, ker so se zavedali, da bo treba prej ali slej z novicami in nalogami zopet med ljudstvo. Drugače je v krajih, kjer je politični aktivni čutil potrebo stika z množico edino ob volitvah. Najslabša politična situacija pa je lahko samo v krajih, kjer se politični aktivni niti ob volitvah ne zgane, temveč se o njej s pomočjo iz okraja, ki naj rešuje zamujeno delo in nezavidno politično situacijo. Ob tem stanju je najlažje ocenjevati sposobnost, aktivnost in moč politične organizacije ter pripravljenost njenega članstva za uspešno izvršitev nalog.

Po podatkih današnjih poročil so v občini Središče sicer začeli s delom, niso pa z njim še daleč. Na sestankih v Središču, v Salovcih, Grabah in Obrežu je bilo razmeroma malo ljudi. Prišli niso niti vsi komunisti, odborniki polit. organizacije in ljudske oblasti. Odsotnost opravičujejo ponekod s pomanjkanjem časa s prizadetostjo zaradi davkov, pa tudi s politično nezainteresiranostjo. V Obrežu smatrajo, da je nesmiselno iti na sestanek zato, ker imajo visoke davke. Isto si tolmačijo glede volitev. V občini Ormož so skoraj na začetku. V Puševcih, Frankovcih in na Humu sklicani sestanki niso uspeli. Na sestanku v Ormožu ni bilo diskusije. Razgovor s posamezniki pa potrjuje, da je dovolj nerešenih vprašanj. Začetniki so tudi v Osleševcih, Cvetkovičih, Podgorcih ter Sodincih, na kar kaže maienkostna udeležba na sestankih. Drugače je zopet v Gorishnici, kjer so že imeli uspešno zborovanje, ki se ga je udeležil tov. dr. Jože Potrč v Moškanjcih in Mezgovcih jih še

čaka glavno delo. V občini Markovci je bilo že več sestankov, in sicer v vaseh Stonjci, Bukovci, Zabovci, Borovci z dokaj živahno diskusijo. Kot pri vsakih volitvah prihaja tudi pri teh v Markovcih in Novi vasi na površje vprašanje Šturmovca, kjer zemlja bolj odgovarja klasifikaciji pašnikov kot travnikov, ker je prodnata naplavina, na kateri raste malo krme. Celo kot pašnik v celoti ne koristi ljudem, ker je nemogoče z brodom prevažati dnevno na pašo številno živino. V Sobetincih se še niso zbrali kljub 3-krat sklicanemu sestanku. Isto je v Prvencih. V Pacinju se ljudje izgovarjajo na razne načine in ne pridejo skupaj. Občina Grajena je daleč spredaj. Na sestankoma na Vurbergu in v Grajeni je bilo lepo število ljudi. Prav spočetka pa je treba pričeti v občini Desternik, kjer se močno čutijo posledice politične zanemarjenosti. V 5 vaseh nimajo niti odbora Socialistične

zveze in tudi nič politično ne delajo.

Nič manj presenetljiva pa niso poročila iz ostalih predelov, vasi in občin.

Pro vsej analizi stanja priprav na volitve v novembra t. l. je bilo na današnjem sestanku največ govora o tem, kako in kje pomagati, da bo delo pravočasno in uspešno opravljeno, kar bo zahtevalo od vseh političnih delavcev še mnogo vztrajnosti in požrtvovalnosti.

Tov. Bračič je na sestanku ponovno raztolmačil bistvene naloge v zvezi z volitvami, glede diskusije na sestankih in zborovanjih, glede pobiranja članarine v organizaciji, glede volilnega fonda in drugo.

Sestanek se je zavlekel več ur, saj je bilo potrebno na njem temeljito obravnavati vsa vprašanja, od katerih je odvisen politični rezultat volilne udeležbe in glasovanje za predlagane kandidate.

Predsednik Tito

je včeraj opazoval protinapad „rdečih“

Manevrski položaj, 23. sept. — Vrhovni poveljnik oboroženih sil FLR Jugoslavije maršal Josip Broz-Tito se je mudil danes dopoldne v družbi visokih jugoslovanskih voditeljev na manevrskih položajih ter spremljal začetek in nadaljnji potek protinapada, ki so ga „rdeči“ začeli davi ob 8. uri na širokem bojišču v odseku reke Lonje, 20 km od Zagreba.

Prvo opazovalno mesto je bilo pripravljeno na nekem griču, od koder je videti položaje, na katerih je prišlo do prvega stika med nasprotnojučimi se silami.

Tukaj sta bila na tribuni poleg maršala Tita predsednika Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj in Aleksander Ranković, kasneje pa so se jima še pridružili tudi podpredsednik Moša Pijade, predsedniki republiških izvršnih svetov Petar Stambolić, dr. Vladimir Bakarić, Djuro Pucar, Lazar Kolisevski, Blažo Jovanović. V imenu Izvršnega sveta LR Slovenije je bil prisoten podpredsednik Ivan Maček.

Potek manevrov so opazovali še člani Izvršnih svetov republik in generali JLA.

Italijanske čete še vedno ob naši meji

Gorica, 21. sept. (Tanjug). Iz obmejnih krajev poročajo, da italijanske čete še vedno niso zapustile svojih položajev ob jugoslovanski meji. Nasprotno, v nekaterih krajih italijanske čete še povečujejo svojo aktivnost. Poročajo, da so v Albonu pri Cedadu opazili okoli 2000 italijanskih vojakov, ki so se razporejali po šotorih Pri St. Petru ob reki Nadiži v Beneški Sloveniji so še vedno deli italijanske vojske in sicer enote alpincev in deli oklepne divizije Ariete.

Okrog nas

Obdobje zadnjih dni se odlikuje po številnih mednarodnih političnih dogodkih, ki pa so vendar samo manjšega pomena. S tem ni rečeno, da bi jih lahko podcenjevali, ker v gotovi meri vendarle kažejo stanje političnega barometra po svetu.

Med važnejše dogodke je vse, kakor šteti govor zun. ministra ZDA Dullesa na zasedanju Generalne skupščine OZN, v katerem je obrazložil osnovne politične ameriške zunanje politike, ki je v zadnjem času doživela precej kritike zaradi svojega stališča do azijskih vprašanj, ko tako trdovratno odklanja sprejem Kitajske v OZN, zaradi sestave politične konference o Koreji itd. Drug tak dogodek je govor sovjetskega delegata Višinskega, ki po mnenju mnogih delegatov v OZN ni povedal nič novega, ko je ponavljal stare sovjetske predloge o razorožitvi, sestavu politične konference za rešitev korejskega vprašanja ter ko je napadel ZDA, češ da niso z ničemer dokazale, da žele, da bi se zmanjšala mednarodna napetost. V splošni razpravi so na listi govornikov še 34 delegati, ki bodo verjetno načeli vrsto vprašanj, katerih rešitev je v interesu svetovnega napredka in miru.

Italijanska kampanja za rešitev tržaškega vprašanja po Pellinem vzorcu se nadaljuje. Trenutno izvajajo pomembno dejavnost okoreli lažisti iz Trsta, ki se oborožujejo, pa tudi uradno hočejo italijanski politiki s svojimi obiski Trstu dati irendentističnim krogom več spodbude za podpiranje italijanskega predloga o plebiscitu.

Stališče Jugoslavije je do rešitve tržaškega vprašanja znano in ga vse te italijanske manipulacije, pa tudi odprte grožnje (ki so jih iz previdnosti uperili na zahod), češ da bodo izstopili iz Atlantskega pakta in podobni,

ne bodo niti malo omajale. Jugoslavija ve, pa tudi drugje po svetu vedo vedno bolj očenjevali italijansko politiko, zato tudi njenih groženj ne jemljejo preveč resno, kakor jih tudi v Jugoslaviji ne.

Angleži in Egipčani so se začeli ponovno pogajati o bodoči upravi Sueškega prekopa, pa tudi sicer kaže Srednji Vzhod znake večje ustaljenosti. V Perziji je po zadnjih manjših nereditih še precej mirno, če s temi besedami lahko označimo stanje, ko je vedno več vidnejših pristavov stranke Tudeh zaprtih in ko si novi gospodarske situacije Zahedi skuša s konsolidiranjem gospodarskih razmer zagotoviti podporo prebivalstva.

Naši sosedje — Grki in Turki so z zadovoljstvom sprejeli predlog Jugoslavije o ustanovitvi posebnega stalnega tajništva Balčanskega pakta, ki bo koordiniral obrambne napore držav-članic ter jih tudi drugače povezal. Zanimivo je, kar je glede te obrambne organizacije govoril na Gen. skupščini OZN grški delegat, ko je dejal, da nudi vzorec, kako male države lahko prispevajo k uveljavitvi miru in varnosti. Da je s tem na svoj način zavrnil prizadevanje Italijanov, ki jim prijateljsko Jugoslavije in Grčije ni po godu, je dovolj jasno, prav tako pa gotovo ne bodo uspeli Italijani pridobiti Grčije na svojo stran v tržaški zadevi, kakor si obetajo ob obisku generala Papagosa v Rimu. Grkom in Jugoslovonom je pač še preveč v spominu ne samo že odmaknjena preteklost, temveč in še posebno bližnja „ducejeva“ doba, ko smo morali stopiti v borbo proti „kulturoncem-nasilnikom“, da bi ohranili gola življenja in nazaj pridobili svobodo, ki so jo prav Italijani pomagali odvzeti jugoslovanskim narodom.

Pameten ukrep LOMO v Ptuj

Vsak pošten Ptujčan, ki mu je vsaj malo pri srcu kulturni napredek našega mesta, je gotovo pozdravil odlok LOMO od 23. 4. 1953, ki je bil objavljen ob koncu avgusta t. l. in zadeva prepoved reje domačih živali v mestu Ptuj. Če upoštevamo, da mesto nima primerne kanalizacije in vodovoda, moramo razumeti, da so odborniki MLO uvideli največjo in potrebo izdane ukrepa. Saj je res čudno, da še ni izbruhnila v Ptuj nobena epidemija, ki bi lahko postala usodopolna za naše prebivalstvo, ker se nahaja med njimi še nekaj brezobzirnih ljudi, ki mislijo, da za njih ne veljajo nikakršni predpisi o redu, snagi itd. ter jemljejo s tem ugled našemu zgodovinskemu mestu, svojim ustanoviteljem pa ogrožajo zdravje. Iz naslednjih primerov je razvidno, kako nepravilne odnose imajo nekateri brezobzirnejši do prebivalcev v svoji okolici.

Ob večerih lahko vidimo, kako se vračajo čez dravski most in celo preko Slovenskega trga koke, ki imajo svoja domovanja v središču mesta, kjer povzročajo najnevarnejši smrad. Pred nekaj dnevi se je vršila na Slovenskem trgu zjutraj pravcata hajka za nekimi prašičem, ki si je želel nekaj svežega zraka. Čuje se celo, da se uporabljajo za take četveronožce celo stanovanjski prostori.

V Aškerčevi ul., v sredini mesta redni znanj Ptujčan konja, krave in svinje, ne glede na to, da gnojilce ni higiensko urejeno. Neznosen smrad ne dovoljuje bližnjim stanovalcem, da bi mogli prezačiti svoja stanovanja vsaj v vročih poletnih dneh in se naučiti osvoboditi zrak, kar tega lastnika živine seveda prav nič ne moti.

V Ljutomerski cesti ima neka stanka svinje kar v kleti neke hiše. Posebno srečni pa so

sosedje hiše št. 12 v isti ulici. Tu redita dve stranki v neprijetnih hlevih kar 5 prašičev. Ker ni v hiši in blizu tam kanalizacije, povzroča stoječa gnojna nevdzdržen smrad, ki okužuje zrak, kar se posebno uveljavlja zjutraj in zvečer, ko si hočejo sosedje prezračiti in shladiti stanovanja. Na vrhu sta povrhu tega še dva nepokrita kupa gnoja, ki služita muham, komarjem in raznemu drugemu mrčesu kot odlično pitališče in razmnoževališče, dokler se mla-

dji rodovi ne preselijo v kuhinje in druge stanovanjske prostore. Takih primerov bi lahko našli v našem mestu še mnogo. Upamo, da bo svet za komunale zadeve pri LOMO napravil takoj konec tem škodljivim in brezobzirnim pojavom z naslednjim in strogim izvajanjem sprejetega odloka ter se poslužil 3. člena res le v takih primerih, kjer bodo vse naprave popolnoma odgovarjale higien-skim in gradbenim predpisom. Pa tudi, sanitarna inšpekcija bo lahko dosegla na tem področju z energičnimi ukrepi lepe uspehe.

Z roditeljskega sestanka v Dornovi

Zavedajoč se, da brez zadostne povezave šole z domom ne more biti uspešno ne učno, še manj pa vzgojno delo, je učiteljsko v Dornavi takoj ob priložnosti šolskega leta povabil starše in rednike na sestanek.

Kaj je pokazal prvi roditeljski sestanek?

Pravzaprav marsikaj, v prvi vrsti pa potrebo po boljšem kontaktu šole in staršev. Za vpisanih 237 učencev je bilo prisotnih 51 roditeljev, odn. rednikov, od teh 9 iz Sp. Velovlaka, 1 iz Zamence, ostali iz Dornave in Mezgovca. Mnogo roditeljev in rednikov je spoznalo živo potrebo po stalnem kontaktu s šolo, so pa še tudi starši in redniki, ki prepuščajo vso vzgojno delo izključno šoli. Učiteljsko si je postavilo nalogo, da bo prirejalo pogostejše roditeljske sestanke, da bo imelo sestanke na terenu, stopilo pa bo tudi v osebni stik s starši, ki bodisi ne kažejo zadostnega zanimanja za vzgojo svojih otrok, bodisi celo odklon od šole. (No, slednjih je le malo.)

Solski obisk na tukajšnji šoli

ni slab, vendar se najde med starši še vedno nekaj takih, ki vidijo v svojih otrocih le ceneno delovno silo in pripravijo na račun nekaj nepotrebnih šolskih zastonjkov otroku marsikdaj celo učno leto.

Mnogi starši so se brez ugovora uklonili nujnosti osemletnega šolanja svojih otrok, saj jih je preudarno mišljenje pripeljalo do spoznanja, da gre na življenjski razvoj v smer, ko ne bo dovolj poznati nekaj črk in števil, nekoliko brati in pisati, ampak ko bo treba tudi za gospodarsko upravljanje mnogo razumskega dela onemu, ki ne bo hotel podleči teku časa.

Nekateri starši so po krajšem negodovanju glede osemletnega šolanja končno tudi sprejeli zaključek, da je znanje potrebno, da je nekaj, česar poslej v življenju ne moreš izgubiti.

Prav ničlo število je ostalo onih staršev, ki skušajo na razne neresne načine odtegniti svoje otroke od osemletnega šolanja, za kar najdove vsakovrstne jaloze izgovore. Izgovori, da »otrok noče«, ne more držati, saj so starši dolžni skrbeti za to, da »otrok hoče« in, kjer »hočejo« starši, tam »hočejo« tudi otroci. Gotovo je, da se bodo tudi oni starši, ki se simpatizirajo z nekaterimi zastarelimi vzgojnimi načini, tako »vzganjanjem s palico« in strogo ločitvijo po spolu,

Ptujsko gledališče

v novi sezoni

Prve dni oktobra bo pričelo okrajno gledališče v Ptuj svojo novo sezono. Ansambel ptujskega gledališča, ki je letos pomnožen z nekaterimi novimi igralci in igralkami, pripravila za začetek nove sezone dvojce del: Finžgarjevo poznano narodno igrsko s petjem Divji lovec in pristrčno Šurekovo komedijo z godbo in petjem Pestem s ceste, v kateri igra eno glavnih moških vlog Hugo Florjančič, član mariborskega narod. gledališča kot gost. V Divjem lovcu, za kate-

rega je pripravil bogato sceno ing. arh. Pengov, bo nastopil tudi del moškega in ženskega pevskega zbora ptujske »Svobode«, kar bo dalo predstavi gotovo veliko privlačnost.

Premierama teh dveh del bosta sledili Grillparzerjeva ljubavna žaloigra Ljubezen in morja valovi in zabavna komedija hrvaškega dramatika Petroviča Vozel.

Se v mesecu oktobru se bo ponovila Prebrisan norec, ki je doživela ob koncu prejšnje sezone v našem gledališču z gostjo Alenko Svetelovo v naslovni vlogi velik uspeh.

V teku sezone bo naštudiralo ptujsko gledališče še naslednja dela od domačih: Potrč: Krekli (ki jih bo režiral in igral obenem glavno vlogo kot gost Lojze Potokar, član ljubljanske drame), Golar, Dve nevesti, Vojnovičev Elvinkojci (z Elviro Kraljevo, članico ljub. nar. gledališča v glavni ženski vlogi). Sceno za to pretresljivo dramo iz dalmatinskega življenja kakor tudi za Ljubezni in morja valovi bo ustvaril akad. slikar in scenograf Maks Kavčič.

Od klasične je na repertoarju poleg Grillparzerja še ena Molièrova oz. Goldonijska komedija. Od tujih del sta na sporedu še Klabundova pravljica kitajske igrice Krog s kredo in Javmesova drama Dedinja, s katero je doživelo lanj tržaško slovensko narodno gledališče v Ljubljani ogromen uspeh. V načrtu je tudi uprizoritev mladinske igrice.

Meta Kunčeva

V Zavrču smo gledali „Verigo“

Zavrč, 22. sept. (VK) Tukajšnji IZUD je bil vse leto zelo agilen. Skoraj brez gmotnih sredstev se je spravil k obnovi odra. Z dobrodelnim prispevki je uspel tukajšnjemu režiserju J. Štefanu Verdniku oder temeljito popraviti. To je nova, velika pridobitev za ljudsko-prosvetni aktiv. Istočasno je tov. Verdnik sam pripravil vse vloge

»Verige«. Zbral je okrog sebe agilno mladino, ki je kljub oddaljenosti, slabemu vremenu in utrujenosti prihajala na vaje.

V nedeljo, 20. t. m. smo po dolgih letih ponovno videli Finžgarjevo dramo »Veriga«. Oder je bil okusno pripravljen. Tudi igralci so se potrudili. Režiser sam je posrečeno igral vlogo Primoža. Janez, sin Marko in Mejaš so bili sigurni na odru, pa tudi Mimika. Pri odgovorjavi se niti malo ni čutil vpliv narečja. Le v I. dejanju je nekoliko motila nesigurnost pri obvladovanju vlog, ki pa se pri ponovitvah več ne ponavlja.

Udeležba je bila zadovoljiva. Gledalci so razumeli smisel drame. Marsikdo si je po predstavi skrivoma obrisal solzne oči. Velika dovtornost tukajšnjega ljudstva za kulturne prireditve je največja pobuda režiserju in igralcem, ki bodo začelo delo gotovo marljivo nadaljevali.

Zjutraj ni bilo prašiča niti kozliča

Lancova vas, 23. sept. (Pz). V noči med 22. in 23. majem t. l. je imel Habičar Ivan iz Lancove vasi nezadovoljen obisk. Nekdo mu je vkradel prašiča v vrednosti 2000 din. Kak mesec dni pozneje pa se je isto zgodilo Planjšek Andreju, le s to razliko, da je bil ta oškodovan za 10 kg težkega kozliča.

V preiskavi je bil osumljen prilaščanje tujih stvari Horvat Jože iz Lancove vasi 17. Imenovani ni mogel odvrniti s sebe suma.

V ponedeljek, 28. t. m., ob 11. uri, se bo moral Horvat Jože zagovarjati pred ptujskim okrajnim sodiščem na podlagi obtožnice, ki je bila vložena proti njemu s predlogom, da se ga primerno kaznuje, da ne bo več škodoval sovaščanom.

MALI OGLASI

MURŠIČ ZDENKA iz Levanje naj se javi v upravi in prevzame najdeno denarnico ter osebno izkaznico.

SAMOSTOJNA GOSPODIČNA, dobra kuharica, inteligentna, gre za gospodinjstvo k vdovcu brez otrok. Dopise na upravo lista pod »Jesen 53«.

IŠČEM gospodinjstvo-upokojenko. Kavčič Josip, Vičava 38

NA PRODAJ stavbna parcela z dograjenimi temelji do plošče in skoraj nov šivalni stroj znamke Singer (okrogli stolček). Naslov v upravi lista.

DO PREKLICA

sprejemajo vsi poverjeniki in vse knjižarne člane

PREŠERNOVE DRUŽBE

Pohitite z vpisom, da ne boste ostali brez knjig Prešernove družbe!

NAROČAJTE SE

na družinsko revijo Prešernove družbe

OBZORNİK

Letna naročnina za člane 450 dinarjev, za nečlane 500 din.

ROJSTVA V PTUJSKI

BOLNIŠNİK

v času od 16. do 23. septembra 1953:

Voda Marija iz Nove vasi št. 82 je rodila — Borisa; Duh Katarina, Ptuj, Ljutomerska 13 — Stanislava; Vnuč Ivana, Zg. Jablane 27 — Franca; Habičar Marjeta, Zaki 20 — Stanka; Lesjak Angela, Lešnica 6 — Milana; Glazer Marija, Mezgovci 67 — hčerko; Kocmut Marija, Janežovski vrh 29 — Milana; Zidarič Marija, Ormož 87 — Danila; Zavec Milka, Velika Varonica 70 — Srečka; Mesarič Margareta, Ptuj, Prešernova 23 — Marjana; Avguštin Neda, Sp. Breg 110 — Ljudmilo; Veršič Antonija, Sp. Hajdina 125 — Mirana; Sešerko Anka, Kidričev, blok 5a — Stanka; Hajndl Neža, Breg št. 2, Majšperk — Danila; Zabavnik Rozalija, Ljutomer 10 — Zlatka; Milinarič Terezija, Ptuj, Jadranska 18 — Antona; Gasperšič Matilda, Draženec 51 — sina Draga.

Poroke: Megla Zvonimir, šolski upravitelj Vitomarci in Tomšič Marija, učiteljica, Hradek pri Ormožu.

Umri, v Ptuj: Kozlič Stefan, roj. 1953, Dolnja Lendava; Mišlovč Franc, roj. 1908, Belški vrh 63; Vidovič Marija, roj. 1872, Vičavska pot 22, Ptuj; Zidarič Danilo, roj. 1953, Ptuj — bolnica; Kosi Stanko, roj. 1936, Podgorci 67.

CENE NA PTUJSKEM

ZIVILSKEM TRGU

v sredo, dne 23. septembra 1953, za liter, kilogram ali komad:

Vrtine: čebula 25, česen 100, paprika 20, paradižnik 30, fižol (luščeni) 40, fižol (stročji) 20, krompir 10, kumare 10, kumare (za vlaganje) 35, karfižla 40, peteršilj 10, rdeča pesa 20, solata (endivija) 30, solata (v glavah) 30, zelje (rdeče) 10, zelje (v glavah) 5.

Maščobe: maslo surovo 400, olje bučno 300, zaseka 230.

Zitarice: ječmen 30, koruza 30, pšenica 35.

Perutnina: kokoši 300—450, piščanci 300—600.

Sadni izdelki: breskve 25—30, grozdje 40—60, jabolka 20—25, slive 20—25, kis 20.

Mlečni izdelki: mleko 20, smetana 120, sir 40—80.

Jajca 12—13, kostanji 30—40.

Čestitamo 61-letniku tov. Janezu Emeršiču iz Paradiža

Našemu dopisniku tov. Janezu Emeršiču iz Paradiža pri Cirulanah je te dni nešteto prijateljev in znancev krepko stisnili roko ob 61. letnici in mu želelo, da bi še nadaljnja leta bil zdrav in krepak ter tako naklonjen ljudstvu, kot je bil vsa doždenja leta. Ni bilo družine daleč naokoli Paradiža in Cirulan, kjer tov. Emeršiča ne bi poznali. Po njegovi zaslugi je bilo zavarovanih proti požaru in nezgodam nešteto haloških hiš in ljudi. Z njegovim zalaganjem in požrtvovalnostjo je bilo izvršenih nešteto drobnih nalog za OF v času okupacije. Razumljivo je, da je tov. Janez Emeršič glede na vse življenjsko prizadevanje za haloško ljudstvo in ljudsko oblast danes nosilec Ordena zaslug za narod v čast in ponos vse svoje okolice.

Ob njegovi 61. obletnici skrbnega in delovnega življenja mu čestitamo in želimo, da bi včasih še mnogo srečnih in veselih let svojega življenja

Uredništvo.

SAMO SVOJE JE HOTEL

Slovesni dunajski kirurg Theodor Billroth je pred prvo svetovno vojno operiral nekega nadvojvodo. Po uspešni operaciji se je zgledil pri njem prvi adjutant Franca Jožeta in ga vprašal, kaj želi: Red rdečega orla ali tisoč kron?

»Kaj?« je vzkliknil Billroth, »ne potrebujem ne Rdečega orla, ne 1000 kron, izplačajte mi samo moj honorar, ki znaša 2000 kron.«

Prvo botrovanje ob vpisu novorojenčka v matično knjigo v Ptuj

V soboto, 19. t. m., je bila v dvorani matičnega urada v Ptuj prva slovesnost ob vpisu novorojenega državljana v matično knjigo rojstev. To prvo slovesnost je doživel novorojenček Bogdanovič iz Ptuja, ki sta mu oče in mati v sporazumu z botrom izbrala ime Boris. Slovesnost je opravil predsednik ljudskega odbora mestne občine Ptuj tov. Vogrinec Janko.

S tem je napravljena tudi v Ptuj prelomnica v dosedajni praksi, ko so se imena vpisovala v matično knjigo rojstev brez vsake slovesnosti in brez navzočnosti očeta, matere in botra.

Srce mu je omagalo

17-letni Kosi Stanko iz Podgorci pri odhodu z doma v ponedeljek, 21. t. m. zjutraj, pač še ni vedel, da se je zadnjič napotil na žel. postajo Osluševci. Potniki na vlaku so že pred postajo opazili neznanca, ki je v bližini postaje sedel na cesti, ker je to bilo ob deževnem vremenu pa tudi sicer nenavadno. Neznavec je nato vstopil, pa mu je že nekaj trenutkov potem postalo slabo. Nekaj minut pozneje je v kupeju slučajno navzoča zdravnica dr. Neudauerjeva lahko ugotovila samo še smrt. Kosi Stanku je kljub mladosti omagalo srce.

PRODAM kompletno trgovsko opremo. Vprašati pri Mikl, Ptuj, Srbski trg.

ŠPORT

MURA : DRAVA 4:3 (1:1)

Zadnje prosto nedeljo sta moštvi Drave in Mure izkoristili za prijateljsko tekmo. Ves prvi polčas je bila Drava zdaleč boljše, vendar je neodločni napad pripravil nekaj zrelih priložnosti za gol. V drugem polčasu so se igralci Mure znašli in z nekaj uspešnimi prodori dosegli prednost v golih in zmagali. Drava je bila vseskozi enakovredna rutiniranemu nasprotniku, prav posebno obramba, v napadu pa se je odlično znašel Merc, ki je bil tudi strellec obeh golov. Pred 250 gledalci je sodil zelo dobro Božičev iz Maribora. V predtekmi so morali tudi mladinci Drave kloniti z rezultatom 4:2.

BRANIK : DRAVA 2:3:9

Ptujski rokometarji so danes pokazali svojo najslabšo igro v letošnjem letu, tako da je imel Branik lahko delo in bi moral zmagati še bolj. Danes se je pokazalo pri Dravi, da igralci zdaleč ne obvladajo žoge tako kot Branikovi, da sploh ni bilo nobene povezave med napadom in obrambo in da ni med napadom odločnega strelica, ki bi znal izkoristiti nekaj priložnosti, ki so jih imeli, najslabše pa je vsekakor podajanje. Nasprotno

pa je Branik pokazal, da se je resno pripravil za tekmovalanje v slovenski rokometni ligi. Precej bolj pa smo bili zadovoljni z žensko ekipo Drave, ki je danes igrala svojo drugo tekmo z Branikom in jo sicer izgubila 8:2, vendar je bila enakovredna do rezultata 2:2 in pokazala lep napredek od prve tekme, ki jo je izgubila 12:2. —k.

S A H

Brzoturnir Sahovskega društva Ptuj za september se je končal takole: I. mesto je zasedel Rudolf s 7 in pol točkami, II. Pešl 6,5, III.—IV. Bohak in Berden po 5, V. Perger 4,5, VI.—VII. Drogenik in Zunc po 4 točke itd.

ZACETEK ESPERANTSKEGA TEČAJA

Kakor je bilo že javljeno, se bo začel esperantski tečaj dne 5. oktobra. Zaradi tega vabimo vse one, ki so se že prijavili, kakor tudi one, ki se nameravajo prijaviti, da to store takoj in da se dne 5. oktobra ob 19. uri zglasijo v sobi ML SZDL na LO MO (II. nadstropje).

Moral bi bil ilegalno priti čez mejo, medtem ko pa so pripravljali to, se je seznanjal z razmerami v deželi. Takole opisuje stanje v Partiji po svojem prihodu z robij:

»Ko sem prispel v Zagreb in začel delati, so me tovariši izvolili za člana Pokrajinskega komiteja Hrvaške, to se pravi partijskega vodstva za Hrvaško. V zelo kratkem času sem se seznanil s stanjem partijske organizacije. Tisto, kar sem takrat zvedel, je samo dopolnilo sliko, ki smo jo bili dobili že na robu. Stanje v Partiji je bilo res zelo žalostno, toda kazalo so se že novi, pozitivni znaki. Tja do leta 1933 so bile tu in tam posamezne razbite skupine. Malone vse vodilni partijski kader, ne le višji, marveč tudi srednji in nižji, je bil ali pobit ali na robu ali je emigriral.

Toda že leta 1933 so se začele ilegalne celice KP na široko obnovljati, ustanovljali so se krajevni komiteji, l. 1934. ko sem prišel z robeje, pa so bili tudi že formirani pokrajinski komiteji.

Glavna ovira v delu Partije je bilo dejstvo, da se vodstvo Partije, to se pravi Centralni komitej, ni mudil v domovini med množicami. Ko je zagrebška policija l. 1929 ubila sekretarja CK delavca Djura Djakoviča, je tisto, kar je ostalo od CK, pobegnilo čez mejo in se stalno naselilo na Dunaju. Po sklepu Kominterne je bil takrat na čelo Partije postavljen Jovan Mališić-Martinović, intelektualac iz Črne gore. Daleč od domovine, od pogojev, v katerih so živeli ljudje v Jugoslaviji, je skušal ta CK navezati nekakšne stike z organizacijami v domovini. Pošiljal je razne ljudi, ki pa so večinoma prišli v roke policiji; držali so se zelo slabo in izdajali so se samo posameznike, marveč tudi cele organizacije. Tako je prišlo v roke policiji na stotine ljudi. Posledica tega je bila, da so partijske organizacije v domovini popolnoma izgubile zaupanje v vodstvo v tujini, mnoge izmed njih pa so celo odklanjale stike s drugimi takšnim vodstvom. Na drugi strani pa policijski teror ni po-

puščal. Računa se, da je šlo od leta 1929, ko je kralj Aleksander upustil diktaturo, skozi zapore v Jugoslaviji kakih 35 tisoč političnih kaznjencev. Malone vse brez razlike so pretepli, pred sodišče, pred posebno sodišče za zaščito države pa so jih postavili le majhen del. Leta 1929 jih je sodišče obsodilo 110, leta 1930 — 383, leta 1931 — 196, leta 1932 — 301, leta 1933 — 458, leta 1934 pa 493.

Po mojem mnenju je bila takšnega stanja v Partiji v marsičem kriva tudi metoda vodstva. Ljudje so kratko in malo prislili v to, da niso mislili s svojo glavno, marveč da so od nekod od zunaj pričakovali napotkov, kaj naj delajo. Predvsem ljudje v domovini, ki so bili v neposrednem procesu borbe, niso smeli izvesti nobene politične akcije, dokler tega ni odobrilo višje vodstvo, to se pravi CK. To vodstvo pa je bilo v tujini, na Dunaju. Morali so torej čakati na njegove direktive. Na drugi strani pa tudi ta CK ni imel svobode akcije. Vsako svojo resolucijo je moral poprej poslati

Kominterni v Moskvo, kjer so prišle vse stvari najprej v roke nižjih uradnikov, potem višjih in šele potlej pred forum. Tam so jih najprej analizirali, potem pa sprejemali sklepe, ki so čakali na potrditev, nazadnje pa so direktivo poslali CK na Dunaj, odkoder so jo končno prenesli v partijske organizacije v domovini.

To ni bila samo dolgotrajna, marveč čisto tudi nepravilna pot. Sklepe o delu Partije so pravzaprav sprejemali ljudje daleč od naše dežele, daleč od neposrednega procesa borbe, čisto tudi brez globljega poznavanja pogojev v deželi. Če upoštevamo še frakcijski boj v CK samem, si lahko mislimo, kako težavno je bil položaj. Zato se je vodstvo nenehno menjavalo. Zaradi slabosti in neuspehov so iskali izhoda v izmenjavanju ljudi. Pri tem je Kominterni navadno na te položaje pošiljala v Moskvi živeče ljudi, ljudi iz svojega aparata. Kominterni ni zaupala taviarjem, zraslim v borbi doma, očitno je torej, zakaj v delu

Partije v Jugoslaviji ni bilo moči doseči večjih uspehov.

Prva in osnovna naloga, ki jo so postavljali na sejah Pokrajinskega komiteja v Zagrebu, je bila upostavitve stike s Centralnim komitejem na Dunaju. Ljudje so odkrito govorili, da nekaj ni v redu, da policija aretirja vsakega človeka, ki pride od Centralnega komiteja, da nastajajo taka razkritja; oglašali so se celo ljudje, ki so predlagali, naj bi stikov sploh ne imeli. Zato je partijsko vodstvo v Zagrebu sklenilo, naj odpotujem na Dunaj, da bi se tam na mestu domenil z ljudmi iz CK, kako bi mogli upostaviti zanesljivo zvezo.

Bilo je že poleti, v začetku julija, ko sem končal v Zagrebu za partijsko organizacijo na zagrebški univerzi daljši referat o fašizmu, potem pa sem se napotil na Dunaj. Na izbrso sem imel enega izmed dveh načinov potovanja; ali da si priskrbim ponarejen potni list, potni list na tuje ime, ali pa da pridem čez mejo na kakem manj za-

straženem kraju. Da bi si prisrbel ponarejen potni list je bilo premočno časa, razen tega je naša tehnika takrat še ni bila razvita; zato sem sklenil priti čez mejo brez potnega lista. Za kraj prehoda sem izbral planinsko mestoce Tržič v Sloveniji. Pri Tržiču ločijo Karavanke Jugoslavijo od Avstrije in tu so imeli turisti z legitimacijami Slovenskega planiskega društva pravico hoditi do 10 km daleč na avstrijsko ozemlje. To sem izkoristil, si prisrbel ponarejeno planisko legitimacijo, obul gozderje si oprtal nahrbtnik in tako prispel v Tržič. Tam sem našel nekega vodnika ki je bil pripravljen spraviti me po bližnjih čez mejo, pri tem pa se izogniti obmejnim karavam, v katerih so pregledovali legitimacije vseh v Avstrijo namenjenih planincev. Ta vodnik je delal to za denar. Razen tega se je ukvarjal s tihotapstvom kremenčkov za vžigalnike. Za to uslugo je zahteval od mene 300 dinarjev.

Ko se je zmrčilo, sva odšla iz Tržiča vkreber proti mej.

JUGOSLOVANSKA LOTERIJA

Poročilo

Zrebanju srečk 46. kola

Premije so zadele srečke:
1.000.000 — din št. 305389
500.000 — din št. 019798
300.000 — din št. 020143
200.000 — din št. 356132

Po 100.000 — dinarjev so zadele srečke:

010504 436238 315874 383564
601768 645076 091902 815899

Srečke, ki se končujejo s spodaj označenimi številkami, so zadele dobiček — dinarjev:

170	1.200.—
430	1.500.—
6040	5.000.—
305390	20.000.—
1	100.—
411	1.300.—
6441	8.100.—
2861	8.100.—
356131	10.100.—
51302	40.000.—
020142	10.000.—
53	500.—
7183	3.000.—
2663	5.000.—
27213	30.000.—
356133	10.000.—
5664	10.000.—
89984	40.000.—
020144	10.000.—
5	100.—
45	100.—
37975	20.100.—
06	1.000.—
1236	3.000.—
0396	5.000.—
68806	21.000.—
88646	40.000.—
05806	71.000.—
287	2.000.—
3047	3.000.—
5747	5.000.—
9207	8.000.—
7577	10.000.—
27517	20.000.—
90607	30.000.—
019797	10.000.—
98	400.—
3878	5.000.—
36558	20.000.—
02498	30.400.—
78468	50.000.—
305388	20.000.—
89	300.—
9789	3.300.—
9179	3.000.—
71489	20.000.—
09339	50.000.—
019799	10.000.—

Skupno je izžrebanih 255.656 dobitkov in 4 premije v vrednosti 67.000.000.— dinarjev.

Zrebanje je bilo v Nikšiću. Dobitke izplačujemo samo po uradni žrebni listi. Vezani dobitki so že seštet. Srečke 47. kola so v prodaji z današnjim dnevom.

Srečka, ki je zadel 1.000.000 dinarjev, je bila prodana v Novem Sadu, za 500.000 dinarjev v Sarajevu, za 300.000 dinarjev v Beogradu. Dobitek 100.000 dinarjev je zadel srečka št. 383564, ki je bila prodana v Trbovljah, in srečka št. 645076 v Ljubljani.

SVOBODNI SINDIKATI NASTOPAJO PROTI KONCENTRACIJSKIM TABORIŠČEM

New York, 24. sept. (AFP). — Mednarodna konferenca svobodnih sindikatov je poslala glavnemu tajniku OZN Dag Hammarskjöldu spomenico, v kateri zahteva, naj se Gospodarsko-socialni svet brez odlašanja zavzame za ukinitve taborišč, ki prisilno delo v državah sovjetskega bloka. Spomenica poudarja, da omejevanje človeških svobod, kjer koli se že to dogaja, zanika razvoj demokracije in napredka po vsem svetu.

Starost človeka

Obdobje človekovega življenja ne moremo deliti točno po številu let, ker tudi leta sama niso prave merilo starosti človeka. Starost človeka v veliki meri zavisi od podedneja, spola, telesne konstitucije, vzgoje, prehrane, dela ter splošne celotnega življenja.

Znak mladosti je stalna rast telesa in njegovih oblik. Tudi če nastopi spolna dozorelost prej, vendar smatramo dobo mladosti do končanja 20. leta pri dekletih in 24. pri mladeničih. Ta doba ima seveda več krajših obdobij: doba novorojenčka (6—8 dni), dojenčeva (9—12 mesecev), doba detinstva (ali doba mlečnih zob (do 7. leta), dekliška ali deška leta (do 14. leta), mladeniška ali deška (do takrat, ko preneha telo rasti). Sledi doba zrelosti, ko se držijo telesa na višji svoji razvoji in svojih zmognosti, svoje trdnosti in vztrajnosti: pri ženi jo stejeemo do 45. leta, pri možu do 55. leta in tudi dalje. Tudi ta doba ima dve obdobji: prvo obdobje polne moči in svežosti

predvaja od 25. do 27. septembra

ameriški umetni film:

VELIKA REKA

Polkovnikova žena nikakor ni mogla odpustiti svojemu možu, da je v državljanski vojni med Severom in Jugom požgal tudi njene plantaže na Jugu. Petnajst let je živela ločeno od njega. Sele ko je zvedela, da je tudi sin Jeff vstopil v vojsko, je premagala svoj zameri in odšla v Fort Starke, taborišče Yorkove armade. Ne njena ljubeznost, lepota in materine solze niso mogli premagati vojaka v očetu in sinu. Jeff ni hotel iz vojske in oče ga tudi ni pustil. Vneli so se hudi boji med Indijanci in vojsko. Rio Grande — Velika reka je bila meja med Mehiko in ZDA, ki je polkovnik ni smel prestopiti, ko je preganjal Indijance, ki so se po vsakem napadu umaknili na varno v Mehiko. General Sheridan je nazadnje na svojo pest ukazal polkovniku Yorku, da sme čez Veliko reko, da bi mogel dokončno uničiti Indijance. V tej veliki bitki je bil polkovnik ranjen. Jeff se je pa izkazal kot samostojen in odličen vojak. Indijanci so bili krepko potolčeni, polkovnik je bil pa »kazensko«, ker je prekršil mednarodno pogodbo, premeščen za poslanika v Anglijo. Tudi žena se je pomirila. Odpotovala je z njim v novo službo kot na drugo poročno potovanje. Western film poln akcije, tempa, poln romantične tistega časa, ki jo zna pričarati samo John Ford.

USPEH KLUBA ZA KONJSKI SPORT »DRAVA« NAS JE PRESENETIL

V nedeljo 20. t. m. so bile v Zagrebu mladinske medrepubliške konjske dirke klubov iz Hrvaške in Slovenije, na katerih so zastopali Slovenijo mladinci ptujskega kluba za konjski šport »Drava«. Tekmovali so na triletnih polnokrvnih in polnokrvnih konjih. Za favorite so splošno smatrali Zagrebčane, toda ptujska skupina mladincev je s svojim nastopom in uspehom povzročila splošno presenečenje. Mladinec Jože Kralj je zasedel po lepi tekmi, v kateri je takoj po startu zavzel vodilno mesto na kobili »Salamir« prvo mesto, drugo pa Albin Grdina na poznanem žrebcu »Saku«.

Za ta velik nepričakovan uspeh je v veliki meri pripomoglo borbeno razpoloženje ptujskih mladincev, predvsem pa seveda dobro jahanje po uspešnem in pravilnem treningu. Tudi konji so k uspehu prispevali s svojo dobro kondicijo. — st.

Popravilo cest Zavrčani radi podpirajo

Zavrč, 22. sept. (VK) Občinski ljudski odbor je organiziral ta mesec popravilo cest. Precej dela je bilo s predpripravi, zlasti s dopovedovanjem ljudem, da so dobre ceste naša lastna potreba in korist. Vse kaže, da ta agitacija v Hrastovcih ni pridrila. Nasprotno pa je bilo v Turškem vrhu, kjer je napravljen celovito nov prekop za potok, s čimer je prihranjeno delo za drugi

predvaja od 29. do 30. septembra

1953:

francoski glasbeni film

PARIZ POJE

Dobro, da imamo že televizijo, sicer bi ne mogli najbrž videti in slišati slavnih pevcev pariških popevk. Pelj bodo v korist ostarelih in onemoglih umetnikov, ki jim je čudak Klotomir zapustil svoj grad, zraven pa bomo še priče nenavadnemu tekmovanju za dediščino 20 milijonov frankov, ki naj jih dobila Klotomirjeva pohčerjenka Gizela in nečak Gilbert. Pogoj je, da sta navzoča povsod, kjer bodo pelj pariški pevci. V vsaki pesmi je beseda, ki jima pokaže pot do naslednje pesmi. Vsak uspeh pomeni točko, kot potrdilo pa velja podpis pevca. Za zmago potrebujejo šest podpisov, to je vse. In hudomušni namen rajnkega strička »iz raja« je, da bi se Gizela in Gilbert, ki se sicer ne moreta videti, zaljubila in vzela. V ritmu lahke glasbe drvmo z obema tekmovalcema od pevca do pevca, iz enega kraja v drug kraj, premagujemo vse mogoče zapreke in ovire, spoznamo vse znamenitosti in privlačnosti Pariza. Pariz je samo eden, v Parizu je ljubezen vesela, lahka, živa, Pariza človek zlepa ne pozabi, ne ve človek ne kdaj ne kako ljubezen te v zakonski jarem spravi. Poslušaj to jezikov, kot jih je govoril Babilon, na prodaj tu so vse strasti in tu se križajo vse poti tistih, ki dnevi so jim noči.

Ne zamerite, to je Pariz v ritmu, opoju, v svojem opevanem čaru, z masko, ki ji pravijo tudi ljubezen, Gizela in Gilbert se nista podila po mestu zaman. Vse skupaj je bila res pavilionsko režirana šala, vendar nazadnje sta se našla. »Sovražstvo in ljubezen sta sosedas«, je rekel njun rajni striček in ni se zmotil.

je vedno nezahelen gost. Posebno za gospodinjstvo je vr novih skrbij in trpljenja. Zato naj mož ne pušča svoje žene same pri postelji bolnega otroka. Obratno se k tistim očetom, ki so se navadili, da je mati sama ostajala prvi čas svojega materinstva pri nemirnem detetu in ga tolažila, ter mislijo, da je to le stvar in dolžnost žene. Nikar se ne izgovarjajte, da boste drugo jutro utrujeni in slabi za izvrševanje svojih dolžnosti, da boste pri delu v pisarni zaspali.

Ce mora mož sam ležati v bolnišnici, postelji, naj bo hvaležen tistemu, ki mu streže in se ne boji sitnosti, ki so pri bolniku sicer včasih opravičljive, vendar pa čisto nepotrebne.

Nesreča ne počiva

Ptujska bolnišnica je v zadnjih dneh nudila pomoč sledečim onesrečenim: Majcenju Ivanu iz Mihovc 40 (poškodbe noge), Cernezal Marjanu iz Hajdine 109 (padel z voza), Horvat Jožetu iz Pekla 22 (zlom noge), Perger Režiki iz Ptuj, Miklošičeva 3 (zlom noge), Arnuš Mileni iz Kidričevega 6 (poškodbe od lužnega kamna), Bombek Janju iz Mihovc 53 (padel s kolesa), Hanželi Francu iz Dornove 36 (poškodovana ga je krava), Bezjak Jožetu iz Ormoža 92 (zlom hrbtenice), Zinko Francu iz Lahonc 58 (konj ga je poškodoval), Krček Mariji iz Kidričevega (padec s kolesa), Kacjan Francu iz Slap 13 (padec), Lah Ivanu 27, OLO Ljutomer (konj mu je zlomil nogo), Veselič Angeli iz Cerovca 31 (poškodbe na nogi), Regvat Matevžu iz Gorce 4 (padel je s kolesa), Hrge Janju iz Ptuj, Ljutomerska 26 (vsekal se je z motiklo), Cafuta Maksu iz Sp Brega (zlom desne noge).

Bliža se trgateg

Bliža se trgateg! Čas je, da že sedaj mislimo, kako bomo očistili sode, vse kletarsko orodje ter pobelili in razkužili klet. Dobro vemo, da je od čistoč sodov, orodja in snage kleti tudi odvisna kvaliteta pijače.

Vino ima lastnost, da se navzame vonja in okusa od vseh stvari, s katerimi pride v dotik, zato nam mora biti ta lastnost v spominu pri vsem kletarjenju.

Ker pride pijača najbolj tesno in za najdalj časa v dotiko prav s sodom, kamor jo shranimo, je jasno, da ne sme imeti sod nobenega lastnega ali privzetega vonja niti okusa. Pa ne samo vonj in okus, tudi barvo potegne pijača nase! Zato moramo tudi vsa morebitna barvila odstraniti iz sodov, preden natočimo vanje pijačo. Vse umivanje, izkuhavanje in luženje sodov ima torej en in isti cilj: odstraniti sodom vsak vonj, okus in barvilo!

Kako to dosežemo? Če smo sod, ki ga želimo pripraviti, šele pred nedavnim izpraznili, in če nameravamo natočiti vanj pijačo, kakršna je bila prej v sodu, ni veliko dela. Natočimo vanj čiste hladne vode približno za eno desetino njegove vsebine, stresemo vanj še nekoliko drobnih kamenčkov, začepimo veko in začnemo sod počasi in previdno valjati in postavljati izmenoma zdaj na eno, zdaj na drugo dno. Čez čas iztočimo vodo in nalijemo v sod svežo. Ta postopek ponavljamo toliko časa, da je voda, ki jo iz sode izlijemo, popolnoma čista, brez vsakega vonja in okusa.

Ce pa je bil sod dalj časa prazen, posebno če smo ga med tem časom večkrat žvepli, ne zadostuje izpiranje z mrzlo vodo, kajti ostanki žveplnih par so se zajedli v les in jih mrzla voda ne more odstraniti. Pač pa bi jih izlužil mošt in pijača bi

dobila neprijeten okus. Zato moramo tak sod izpirati z vročo vodo, kateri primešamo nekaj sode ali pa kakega drugega lužilnega sredstva (na primer kuhinjske soli ali »Montanin«). Vodo moramo vlijati v sod vročo ter voh dobro zabiti, nato pa sod dobro kotrljati sem in tja. Ker silj v sodu nastajajoča para pri vseh razpokah in luknjicah navzven, je pri takem parjenju najboljša priložnost, da zadelamo razpoke med dogami s koruznim ali kakim drugim lilejem. Ce pa ima sod prevelike razpoke in luknje, se para v njem ne tvori ter ga je treba dati v popravilo in nato ponovno zapariti.

Važno je tudi to, da je treba vodo izpušiti iz sode, dokler je še vroča, kajti sicer ostane parjenje brez učinka. Ce nameravamo sod od rdečega vina porabiti za belo vino, ga moramo toliko časa s krompom in sodo izpirati, dokler ne izgine iz vode, ki jo izlijemo, poslednja sled rdečila.

Ako sod ni bil dodobra pomit, ko je bil iztočen, seveda do sedaj opisano izpiranje in izparivanje z vodo ne zadostuje. V takih primerih je treba vratac oziroma dno izvzeti ter notranjost sode dobro odrgniti s krtačo, katero namakamo v vroči sodnatj raztopini. Sele nato sod lahko zapremo, izpiramo in z mrzlo vodo izperemo.

Ako je sod plesniv, kar spoznamo že po plesnobe vonju, ki zaudarja iz sode, je treba predvsem ugotoviti, kako globoko je plesnoba že prodrla. V vsakem primeru plesnivosti je brezpogojno potrebno, da sodo izvzamemo dno. Nato ugotovimo, kake barve je plesnivost. Če so v notranjosti sode le tu pa tam manjše površine plesni, ki je bele barve, zadostuje navadno, da sod s trdo suho krtačo na teh mestih toliko časa

drgnemo, da plesnoba docela izgine. Nato ves sod oribamo še s hladno vodo, vstavimo dno, izparimo tolikokrat, da vonj po plesnobi popolnoma izgine ter končno z mrzlo vodo izplaknemo. Če pa je plesnoba postala že sive ali zelenkaste barve, je to znak, da se je vjedla že tako globoko v les, da je s krtačo ne moremo več odstraniti, marveč le z obličem ali s strugalom. Ce pa so plesnoba mesta postala že rumenkasta, je plesnoba prešla les že tako globoko, da jo je sploh nemogoče odstraniti in tak sod za pijačo sploh ni več uporaben.

Tudi sod, v katerem smo imeli kis, za vino ni več uporaben.

Nove sode oziroma sode, katerim smo vstavili novo dno ali doge, je treba pred uporabo izlužiti.

Izlužujemo lahko s sodnato vročo vodo toliko časa, da postane voda (ki jo moramo še vročo iztočiti) popolnoma čista, brez vonja in okusa. Nato sod z mrzlo vodo nekajkrat izplaknemo.

Pravočasno je treba poskrbeti tudi za dovoljno število voh, zamaškov in čepov, namazati obroče z minijem in lakom, peto vijaka v sodovih vratcih pa s parafinom. Pri roki moramo imeti tudi nekaj cementa ali kake dobre zmesi, da zadelamo razpoke pri sodih, ki puščajo.

Nadalje je treba skrbno očistiti, to je po potrebi s krtačo in vročo sodnato vodo oribati, nato pa z mrzlo vodo izprati grozdni mlin, stiskalni koš in vso posodo, s katero pride mošt v dotiko. Kajti ne samo sod, marveč tudi nesnažna in celo plesniva stiskalnica, mlin ali posoda nam lahko pokvari pijačo — in to neopopravljivo! V tem oziru ne moremo biti nikdar dovolj natančni in skrbni, kajti vsaka malomarnost se hudo maščuje. Obroče pri stiskalnem košu in vse železne dele pri mlinu sveže prelakiramo z lakom, ki ne sme imeti vonja in ki ga ne moremo na noben način odstraniti. Ce takega laka ne dobimo, je bolje, da sodo odrgnemo rjo in namažemo železne dele z jedilnim oljem.

Končno moramo tudi klet pravilno pripraviti za pijačo. To se pravi, odstraniti iz nje vse prazne sode in vso navlako, ki se je v tem času nabrala, nato pa stene in strop dobro ometati in prebeliti. Enako tudi očistimo tla in podlage za sode. Obenem je treba klet dobro prezračiti. Samo po sebi umljivo je, da ne sme klet sama, niti nobena stvar v njej zaudarjati po plesnobi ali po kakem drugem vonju, ki bi se je seveda pijača takoj navzela.

Predvidena je ustanovitev kmetijskih zbornic

Po informacijah iz Beograda se bo v kratkem začelo ustanavljanje kmetijskih zbornic. Člani kmetijskih zbornic bodo lahko vse gospodarske organizacije, ustanove, zavodi in podjetja, katerih osnovna dejavnost je kmetijska proizvodnja, pa tudi posamezni kmetovalci, ki so člani ene združenih organizacij. Kmetijske zbornice bodo vsestransko preučevale kmetijske probleme, ter se bavile z prapranji semenarstva, materiala za sajenje, plemenske živine, predelovalne industrije, trgovine s kmetijskimi pridelki itd. Organizirane bodo po strokovnih sektorjih. Rajonske zbornice bodo v vseh krajih države, vse pa bodo včlanjene v Zvezo kmetijskih zbornic s sedežem v Beogradu.

Drobne zanimivosti

Po 150 kg medu iz enega panja so vzeli čebelarji v neki bosenski zadrugi v Ljubuškem. Panje so prevzeli na letošno pašo vedno v kraj, kjer je bila paša najbolj ugodna.

Letošnjega 8. oktobra bo končan prvi obrat tovarne glinice in aluminija v Kidričevem — drobilnica boksita, katerega prve količine bodo prišle torej že letos v predelavo. Ostali obrati bodo končani spomladi naslednjega leta.

19 držav-upnic Zahodne Nemčije se je sporazumelo o likvidaciji dolgov, ki jih ima Zahodna Nemčija do teh držav. Ti dolgovni znašajo 137,3 milijard nemških mark, kar predstavlja največji dolg, kar jih je sploh kdaj na svetu obstajalo. Zahodna Nemčija bo plačevala dolg prvih pet let po 550 milijonov mark letno, pozneje pa po 730 milijonov mark. Velik del teh dolgov izkira že izpred druge svetovne vojne.

Praktični nasveti

Varčna gospodinja ve, da se je ved v pokriti posodi dosti hitreje skuha in da so mnoge jedi tudi boljše, če se dušijo v vlastnem soku. Vendar pa je nekaj jedi, ki jih moramo kuhati v nepokriti posodi. Zelenjava bo ostala tudi med kuho zelena, če posode ne bomo pokrili, rezance, svačkov in žličnikov pa ne pokrivamo zato, da nam med vretjem ne prekipijo.

Ce se nam zde omake ali juhe preredke, ne delajmo ponovno prežganja, temveč zmešajmo nekoliko bele moke z vodo in jo dodajmo jedi. Pazimo pa, da ne bo ostala moka v keplicah!

Limonove lupinice. ki smo jim odstranili belo plast, namočene dva do tri tedne v alkohol, so odlični ekstrakt za liker.

RAZNA UPORABA KISA
Meso bo dalj časa sveže, če ga bomo zavili v krpo, namočeno v kis, in ga shranile na zračnem prostoru.

Zelenjava ne bo pri kuhi izgubila barve, če ji dodamo malo kisa.

Črni madeži na krompirju bodo izginiti, če bomo med kuho dodale malo kisa.

Preproge in tapetno blago bo spet sveže, če ga zdrgnemo s krpo, prepojeno s kisom.

Madeže od apna bomo odstranili, če bomo blago nekajkrat prekuhale v okisani vodi (seveda ne sme biti blago barvano).

Olivno olje, pomešano s kisom, je odlično sredstvo za čiščenje položenega pohištva. Potem ko pohištvo zdrgnemo s krpo, namočeno v to mešanico, ga ološčimo z mehko volneno krpo.

Pisano perilo ne bo zlepa zbledelo, če ga bomo splakovali v okisani vodi.

Milnico bomo povsem odstranili z las, če bomo pri splakovanju glave dodale v zadnjo vodo nekoliko kisa.

Voda, namenjena za kopel, bo mehkejša, če ji bomo dodali nekoliko kisa.

Ce dodamo vodi, v kateri kuhamo ohrovt ali sladko zelje, nekoliko kisa, se ne bo širil po stanovanju neprijeten vonj po omenjeni zelenjavi.